

Når sundheden skal frem

Holbæk Kommunes Sundhedspolitik

Holbæk
Kommune

Indholdsfortegnelse

Forord: Sundheden skal frem i Holbæk Kommune	s. 3
Sundhedspolitikens formål.....	s. 5
Vores tilgang til sundhed	s. 6
Mål og retning på sundhed i Holbæk Kommune	s. 8
Politikkens udviklingsområder	s. 10
Sunde rammer - udviklingsområde 1.....	s. 12
Mål for indsatsen	s. 13
Mental sundhed - udviklingsområde 2.....	s. 14
Mål for indsatsen	s. 15
Lighed i sundhed - Udviklingsområde 3	s. 16
Mål for indsatsen	s. 17
Implementering - politikken skal ud at leve.....	s. 18

Sundheden skal frem i Holbæk Kommune

Sundhed er med til at skabe livskvalitet. Når du er sund og rask, kan du bedre leve dit liv fuldt ud. Du kan bedre nyde din familie, lege med dine børn eller børnebørn, deltage i sociale arrangementer og gå på arbejde. Netop derfor står ambitionen om at nå bredt ud også centralt i Holbæk Kommunes sundhedspolitik. De indsatser, der kommer ud af vores politik, vil berøre de fleste borgere, men samtidig er de også tilrettelagt, så der er særligt fokus på børn og unge, borgere i risikogrupper samt syge og svækkede borgere.

For at gøre mest muligt for netop disse borgeres sundhed, har vi udpeget tre udviklingsområder under overskrifterne Sunde rammer, Mental sundhed og Lighed i sundhed.

I Holbæk Kommune mener vi nemlig, at vi har et medansvar for at gøre det nemmere for den enkelte at træffe de sunde valg. Det personlige valg og ansvar vil altid stå helt centralt, men som kommune kan vi være med til at sætte nogle rammer, der gør det mere attraktivt og nemt at vælge sundt. Det handler ikke om forbud eller begrænsninger, men om at Holbæk Kommune vedvarende arbejder for, at det sunde valg ligger lige for.

I debatten om sundhed er der et stort fokus på kost, rygning, alkohol og motion. Men i Holbæk Kommune ønsker vi også at arbejde for en bedre mental sundhed. Vi vil gerne understøtte, at man som menneske har mod på at klare livets udfordringer og er i stand til at leve et meningsfuldt liv, hvor der er plads til livsglæde og livskvalitet i fællesskab med andre mennesker.

Samtidig vil vi også arbejde for, at sundheden bliver mere ligeligt fordelt. Som det er nu, er der grupper af borgere som bliver mere syge og som dør tidligere end gennemsnittet. Derfor har politikken også et særligt fokus på at hjælpe udsatte borgere til et bedre helbred og flere gode leveår.

I denne politik sætter vi retningen for vores arbejde med sundhed i de kommende år. Men det er også vigtigt at sige, at Holbæk Kommune ikke kan skabe sundhed for borgerne alene. Derfor opfordrer vi også både virksomheder, handelsliv, familier, lokalområder, boligorganisationer, foreninger og det øvrige sundhedssystem til at se politikken som en åben invitation til samarbejde. Om noget håber jeg, at den nye sundhedspolitik vil betyde flere samarbejder på tværs til gavn for sundheden og for borgerne.

Sundhedspolitikken er blevet til med bidrag fra både borgere, foreninger, fagpersoner og medarbejdere i kommunen. På vegne af byrådet vil jeg gerne sige en stor tak til alle, som har bidraget.

Vi glæder os til at gøre sundhedspolitikken til virkelighed – og få sundheden frem!

På vegne af Holbæk Byråd

Louise du Plessis de Richelieu
Formand for Udvalget for Voksne
November 2013

Sundhedsloven

Det er kommunens ansvar at skabe sunde rammer for borgerne og at etablere forebyggende og sundhedsfremmende tilbud til borgerne.

(Sundhedsloven § 119)

Sundhedspolitikens formål

Et sundere liv

I sundhedspolitikken sættes der konkrete og ambitiøse mål for, hvordan vi vil fremme sundheden i Holbæk Kommune, med fokus på de målgrupper, som er prioriteret i byrådets udviklingsstrategi.

Med sundhedspolitikens udviklingsmål sættes der også fælles retning på de indsatser, der skal løfte sundheden:

Vi vil skabe sunde rammer, hvor både livskvalitet, trivsel, lighed i sundhed og fravær af sygdom er i højsædet.

Sammen om sundhed

Sundhed findes i alle dele af kommunens opgaver. Derfor har næsten alle beslutninger, planer, strategier og politikker betydning for borgernes sundhed på den ene eller anden måde. Vi vil, at borgernes sundhed skal være en prioritet i hele kommunen, så alle enheder og afdelinger arbejder sammen om en bedre sundhed for borgerne.

Vores tilgang til sundhed

For Holbæk Kommune handler sundhed ikke kun om at være rask i fysisk forstand. Sundhed handler også om at fremme trivsel, mentalt og socialt velvære og at styrke det enkelte menneskes mod på livet.

I Holbæk Kommune skal sundheden fremmes ved at samarbejde på nye måder og i fællesskab. Sundheden er ikke kun en sag for "sundhedsområdet", men skal være et fokus i hele kommunen, på alle områder og i alle afdelinger. Som kommune skal vi være gode til at vurdere, om de kommunale tilbud, beslutninger, strategier og planer, har indflydelse på borgernes sundhed.

Samtidig skal vi tænke tværgående og ud af den kommunale boks. Måske er en opgave bedst løst i samarbejde med eksterne partnere i erhvervslivet, i foreningslivet eller i et lokalområde.

Derfor vil Holbæk Kommune invitere til at skabe partnerskaber og samarbejder med mange forskellige aktører for at løfte sundheden.

Holbæk Kommunes medarbejdere møder ofte de borgere, der har problemer med sundheden, inden de får en sygdom. Vi ønsker at udnytte mulighederne for tidlige forebyggende og sundhedsfremmende indsatser, bl.a. ved at tale med borgerne om deres situation og deres muligheder, når og hvor vi møder dem.

Derfor er det vigtigt, at de medarbejdere, der har mest kontakt med borgerne, bliver klædt på til at tage samtalen om sundhed og hjælpe borgeren videre. Tidlig forebyggelse kan forhindre, at stress, depressioner, ensomhed og usunde vaner udvikler sig til kronisk sygdom og/eller misbrug.

Samtalen om sundhed

Sygdom, dårligt helbred eller misbrug kan ramme alle.

Når medarbejdere, på anerkendende vis, tager en snak med en borger om situationen, risikoen og mulighederne er første skridt taget til, at borgeren får hjælp og kommer videre.

Adfærd og sygdom

Overvægt, usund kost, manglende motion, højt alkoholforbrug, rygning og utryghed i familien kan medføre nedsat levealder, risiko for dårlig livskvalitet og flere forskellige alvorlige sygdomme, fx

- ▶ KOL
- ▶ Hjertesygdom
- ▶ Demens
- ▶ Lungekræft
- ▶ Depression
- ▶ Alkoholafhængighed
- ▶ Hørenedsættelse
- ▶ Sukkersyge
- ▶ Skrumpelever
- ▶ Slagtilfælde
- ▶ Diabetes
- ▶ Hjertekarsygdomme
- ▶ Flere former for kræft
- ▶ Søvnproblemer
- ▶ Ledsmerter
- ▶ Psykiske problemer
- ▶ Fertilitetsproblemer

(Sundhedsstyrelsen)

Mål og retning på sundhed i Holbæk Kommune

Analyse af sundhedsområdet

Som forarbejde til sundhedspolitikken, blev der i 2012 udarbejdet en analyse af sundhedsområdet i Holbæk Kommune. Hovedkonklusionen var, at udfordringerne i Holbæk Kommune i det store hele ligner dem, som også resten af Danmark står overfor. Derfor er der ikke nogen hurtige snuptagsløsninger til at løfte sundheden generelt i kommunen.

På enkelte områder viser sundhedsanalysen, at Holbæk Kommune har særlige udfordringer omkring usund adfærd i forhold til landsgennemsnittet.

Tallene viser nemlig:

- ▶ At borgerne bevæger sig for lidt
- ▶ At indtaget af alkohol er for stort
- ▶ At der er mange rygere, især blandt de unge 16-24 årige

Den usunde adfærd findes især blandt borgere med kortere uddannelse og hos borgere, som er enlige eller uden for arbejdsmarkedet. Analysen viser desuden, at sundhedsudgifterne afhænger af, hvor i kommunen man bor. De højeste udgifter pr. borger finder man således i kommunens tætbebyggede områder og i de almene sociale boligområder.

Analysen af kommunens sundhedsudgifter viser også, at der er et væsentligt økonomisk incitament til at forebyggelse indlæggelser og prioritere sundhedsfremme.

Potentialet ved forebyggelse understreges af, at omkring 250 millioner kroner af Holbæk Kommunes sundhedsudgifter på i alt 470 millioner kroner går til medfinansiering af sygehusindlæggelser og besøg hos praktiserende læger og speciallæger. Samtidig vurderes det, at kroniske sygdomme, som kan forebygges, er på vej til at udgøre op mod halvdelen af alle sundhedsudgifter.

Et sundere liv

Sundhedspolitikken følger op på byrådets udviklingsstrategi, hvor "et sundere liv" er et af pejlemærkerne. Et sundt liv giver livskvalitet og overskud.

Brug af rusmidler

Blandt de unge fra Holbæk Kommune som er på ungdomsuddannelse, har 42% prøvet hash og 15% prøvet hårde stoffer.

(Ung og Rus 2013)

” Det anslås at kronisk sygdom, som kan forebygges, er på vej til at udgøre 50 procent af alle sundhedsudgifter.

(Sundhedsanalysen)

I udviklingsstrategien fokuseres der på tre målgrupper:

- ▶ **Sunde børn** med sunde vaner
- ▶ **Risikogrupper** som følge af usunde vaner og livsvilkår
- ▶ **Syge og svækkede borgere**

Vi vil sikre en bred og langsigtet forebyggelsesindsats for børn og unge, så flest muligt er sunde og raske hele livet.

Blandt risikogrupperne vil vi fokusere på de borgere, som er i særlig høj risiko for at udvikle sygdom, fordi de både har svære livsvilkår og usunde vaner.

Samtidig vil vi sikre de syge og svækkede borgere tilbud om kvalificeret, borgernær behandling i tæt samarbejde med sygehusene og de praktiserende læger.

Øget fokus på syge og svækkede borgere

Vi vil sammen med sygehusene og de praktiserende læger udvikle bedre behandlings- og plejetilbud for syge og svækkede borgere i det borgernære sundhedsvæsen.

Implementering af det nære sundhedsvæsen i Holbæk Kommune skal styrke indsatsene indenfor:

- ▶ Genoptræning og rehabilitering
- ▶ Koordineret behandling af kronisk syge,
- ▶ Udvikling af højt specialiseret kommunal sygepleje
- ▶ Forebyggelse af genindlæggelser

I Holbæk Kommune vil vi tage ansvar for at sikre et sammenhængende sundhedsvæsen, et styrket akutberedskab og have fokus på bedre kvalitet og resultater for at sikre de syge og svækkede borgere bedst mulige tilbud og behandling.

Sundhedsanalysen viser, at der er sammenhæng mellem borgernes sundhedsadfærd og kommunens udgifter til velfærd.

Overforbrug af alkohol blandt kommunens borgere giver fx en ekstraudgift på 41 millioner kroner til sygedagpenge, pensioner, hjælp til børn, hjemmepleje mv. En indsats på ét område kan dermed være en gevinst på flere forskellige områder.

(Sundhedsanalysen)

Politikkens udviklingsområder

I sundhedspolitikken er der valgt tre udviklingsområder, som indkredser hvor Holbæk Kommune i de kommende år skal udvikle indsatserne:

- ▶ Sunde rammer
- ▶ Mental sundhed
- ▶ Lighed i sundhed

De tre udviklingsområder er valgt, fordi de indrammer de sundheds- og forebyggelsesindsatser, som vi ved, har den største effekt.

Valget af udviklingsområder er dermed Holbæk Kommunes "opskrift" på, hvordan vi bedst sætter mål, fokus og retning på de indsatser, der skal til for at forbedre sundheden.

Sundhedspolitikken sætter mål og prioriteringer, og peger på de nye indsatser, der skal sættes i gang i Holbæk Kommune. Allerede igangværende sundhedsindsatser, der virker til gavn for borgerne, fortsætter naturligvis.

” Vores helt normale liv er med til at gøre os syge. Vi bevæger os for lidt. Spiser for meget – og forkert – og har alt for travlt. På den måde er vores liv gået hen og blevet ekstremt.

(Chris MacDonald i Diabetesbladet)

Fakta om god og dårlig sundhed

- ▶ Bevægelse og motion mindsker dødeligheden og risikoen for livsstilssygdomme som fx hjertekarsygdomme, forhøjet blodtryk, diabetes og visse former for kræft.

(Sundhedsstyrelsen)

- ▶ I en kommune af Holbæks størrelse er der 6.500 borgere med angst eller depression, 1.700 børn som vokser op i familier med alkoholproblemer, 500 børn og unge har lav livstilfredshed, og 350 ældre lider af ensomhed.

(Sundhedsstyrelsen)

- ▶ Socialt udsatte dør i gennemsnit 22 år tidligere end andre i den danske befolkning. Gruppen af socialt udsatte er på alle sammenlignelige mål for sundhed, sygelighed og trivsel, dårligere stillet, end den danske befolkning generelt. Fattige og stofmisbrugere er de dårligst stillede grupper.

(Rådet for Socialt Udsatte)

Forebyggelsespakker

Holbæk Kommune har de samme sundhedsudfordringer som resten af landets kommuner. Anbefalingerne til prioriteringer, fokusområder og indsatser i Forebyggelsespakkerne fra Sundhedsstyrelsen, er dermed et velegnet udgangspunkt for Holbæk Kommune. Sammen med målene i sundhedspolitikken, vil vi derfor indfase forebyggelsespakkerne på grundniveau.

Læs om forebyggelsespakkerne på sundhedsstyrelsens hjemmeside på www.sst.dk.

Sunde rammer | Udviklingsområde 1

- ▶ I Holbæk Kommune skal det være nemt at leve sundt og træffe sunde valg - både på arbejdspladserne, i fritidstilbud, på de kommunale institutioner og andre steder, hvor børn, unge, voksne, ældre og kronisk syge færdes.

Sunde rammer

Forskning peger på, at små og langsomme ændringer i samfundet har fået os til at spise mere sukker og fedt, bevæge os mindre, drikke mere alkohol og ryge mere. Det usunde valg er i mange sammenhænge blevet det nemme valg. Fx tager flere bilen i stedet for cyklen, udbuddet af fastfood og færdigretter er blevet større, slikposerne og sodavandsflaskerne er blevet større osv.

Selv om der er stor viden i befolkningen om konsekvenserne af en usund livsstil, træffes der stadig mange usunde valg. Det sker på grund af vaner, strukturer, normer og rammer. En stor del af disse har kommunen imidlertid mulighed for at påvirke.

Holbæk Kommune har et stort ansvar for, at rammerne, der understøtter de sunde valg, er til stede. Det skal være let ikke bare for børnene og de unge, men også for forældre og øvrige borgere at træffe sunde valg. Det betyder, at de sunde muligheder skal være til stede lokalt og i hverdagen.

Nemme valg

Holbæk Kommune vil styrke de gode vaner ved at tænke sundhed ind i vores omgivelser.

Det kan være ved at udvikle vores byer, landsbyer og landområder, så det bliver nemmere, mere sikkert og mere attraktivt at bevæge sig til fods og på cykel. For eksempel ved at sikre skolevejene, så børnene selv kan cykle. Det kan også være ved at indrette kommunale arealer, så de indbyder til en rask gåtur, en intens fodboldkamp eller andre sunde aktiviteter. Desuden kan gode kostvaner styrkes ved at sørge for, at der ikke bliver serveret sukkerholdig, usund og fedende mad i kommunens institutioner, kantiner og afdelinger.

Ved at påvirke vores omgivelser på denne måde, bliver det lettere og mere attraktivt at bevæge sig og spise sundt. Dermed bliver det sunde valg også det nemme valg.

Små ændringer har stor effekt

I en kantine ændrende man rækkefølgen i buffeten, så gæsterne blev præsenteret for salatbuffeten først. Derved steg indtaget af grøntsager med 50 pct. samtidig med, at der blev spist mindre kød. (Fra 'Diætisten')

Piktogrammer ved trapper af personer som går, samt tekster såsom "Tag trappen" kan øge brugen af trapper med 30-35 procent. (Sund By-netværket)

Mål for indsatsen

A Det skal være nemt at vælge den sunde kost

For borgerene betyder det, at:

- ▶ Børn og unge i dagtilbud, skoler, SFO'er og sportshaller mv. tilbydes sunde fødevarer.
- ▶ Børn, unge, voksne/medarbejdere og ældre sikres sunde måltider og snacks, hvor der er salg af fødevarer i kommunalt regi.
- ▶ Udsatte borgere, som mangler færdigheder i at lave eller skaffe sund mad, har mulighed for at få vejledning, hjælp til og viden herom.

B Det skal være nemt, trygt og attraktivt at være fysisk aktiv og transportere sig uden bil

For borgerene betyder det, at:

- ▶ Der er nem og god adgang til naturområder, rekreative områder, offentlige parker og pladser med borde, og gode muligheder for bevægelse, leg og fysisk aktivitet
- ▶ Der er gode, sikre og afmærkede cykel-, gang- og løberuter i kommunen
- ▶ Der er sikre cykelveje til alle overbygningskoler.
- ▶ Alle børn og unge skal sikres daglig bevægelse i skoler og dagtilbud, efter Sundhedsstyrelsens retningslinjer
- ▶ Raske og syge borgere samt arbejdsgivere (kommunale og private) har eller kan få viden om, hvordan bevægelse fremmes.

C Der skal være bedre muligheder for at færdes i røg- og alkoholfri miljøer

For borgerene betyder det, at:

- ▶ Børn og unge kan færdes i røg- og alkoholfri miljøer, så rygestart forebygges og alkoholdebuten udskydes
- ▶ Der er ansvarlig udskænkning i nattelivet, så særligt unge under 18 år har sundere og mere trygge rammer.
- ▶ Færre børn, unge og gravide som udsættes for røg i hjemmet og for passiv rygning i øvrigt.

Hvert sjette spædbarn, og hvert fjerde indskolingsbarn, udsættes for passiv rygning i hjemmet,

(Opgørelser fra sundhedsplejerskerne i 11 kommuner i Region Hovedstaden)

Mental Sundhed | Udviklingsområde 2

- ▶ Der skal være færre borgere, der er ramt af sygdom, ledighed eller dårlig trivsel som følge af mentale sundhedsproblemer som fx stress, angst eller depression.

Mental sundhed er vigtig

Sundhed handler ikke kun om at være rask – det handler også om at have det godt, trives, være psykisk robust, og have mod på livets forskellige udfordringer.

Mange oplever fx, at de trives godt på trods af fysisk sygdom, mens andre oplever dårlig trivsel uden at have en fysisk sygdom.

Mental sundhed og trivsel har også betydning for risikoen for at udvikle både psykiske og fysiske sygdomme. Fx udvikler op mod 50 procent af mennesker med stress, depressioner mv. også langvarige fysiske sygdomme, som fx diabetes og KOL.

For borgere som allerede er syge eller svækkede, kan en velkoordineret behandlings- og genoptræningsindsats medvirke til god trivsel og livskvalitet, trods sygdom.

God trivsel og god mental sundhed fører til bedre indlæring, mindre frafald på ungdomsuddannelser, mindre sygefravær og har flere lignende positive effekter. Når vi trives, har vi langt lettere ved at udfolde vores evner, håndtere dagligdagens udfordringer og deltage i fællesskaber.

Trivsel i fællesskab

Byrådets udviklingsstrategi peger på, at der er en særlig opgave i at styrke sundhedsindsatsen for børn, unge og familier med særligt vanskelige livsforhold. Det kan bl.a. ske ved at understøtte sunde netværk for risikogrupperne - fx i samarbejde med frivillige, og med fokus på det hele menneske og ikke alene de usunde vaner. Et fokus på mental sundhed er med til at hjælpe den udvikling på vej.

Holbæk Kommune vil have bred tilgang til indsatsen mod dårlig trivsel og dårlig mental sundhed - også selv om problemerne opstår og findes i mange sammenhænge, hvor kommunen ikke normalt spiller en stor rolle. Det gælder fx på det private arbejdsmarked, i familierne, blandt ældre og på uddannelsesinstitutionerne.

Mental sundhed hos børn og unge:

'9 procent af alle unge i Nordvestsjælland har forsøgt at tage deres eget liv én eller flere gange.
(Projekt Ung & Rus 2013)

Blandt de 11-15 årige har 20 procent tre eller flere tegn på dårlig mental sundhed i deres daglige liv. De er kede af det, nervøse, har svært ved at falde i søvn, føler sig udenfor eller pressede af skolearbejdet.

(Sundhedsstyrelsen)

Mentale helbredsproblemer ligger til grund for:

- ▶ 50 % af alle langtidssygemeldinger
- ▶ 48 % af alle førtidspensioner

(Sundhedsanalysen)

Mål for indsatsen

D Der skal være færre borgere, som er ensomme, er selvmordstruede, mistrives eller står uden for fællesskaber

For borgerene betyder det, at:

- ▶ Borgere uden for fællesskaber oplever at blive støttet i deltagelse i sociale aktiviteter, fx bevægelse, foreningsliv, netværk mv.
- ▶ Der er let adgang til natur-, grønne- og rekreative områder i kommunen. Det gælder også fra by- og boligområder og for borgere uden bil
- ▶ Børn og unge, der er ensomme, trives dårligt eller mobbes, skal opdages tidligt og hjælpes ud af mistrivsel gennem systematiske indsatser
- ▶ Udsatte grupper af borgere, fx ledige, ældre, sygemeldte og enlige, der rammes af depression eller ensomhed, skal opdages og hjælpes tidligt
- ▶ Borgere, der rammes af kronisk sygdom, langvarig stressbelastning, angst eller depression, oplever at få hjælp til at håndtere deres ændrede livssituation
- ▶ Børn, unge og ældre, som er selvmordstruede, oplever at blive opdaget tidligt og hjulpet videre.

E Rummelighed, sundhed og trivsel på kommunale og private arbejdspladser skal fremmes

For borgerene betyder det, at:

- ▶ Borgere, som rammes af stress, angst, depression og sygdom, mødes af en koordineret indsats, der styrker og bevarer tilknytningen til arbejdsmarkedet
- ▶ Borgere og arbejdsgivere har nem adgang til viden om, hvad der fremmer trivsel og sundhed på kommunale og private arbejdspladser
- ▶ Ny viden formidles og nye metoder afprøves for at sikre, at borgere med stress, angst, depression, dårlig trivsel og sygdom kan fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet.

F Borgere, der oplever en livsbegivenhed/situation, som kan medføre mentale helbredsproblemer, får tidlig tilbud om hjælp og støtte

For borgerne betyder det, at:

- ▶ Borgere, der oplever særlige udfordringer eller mistrivsel ved belastende begivenheder, fx ved alvorlig sygdom, død eller skilsmisse, får hjælp og støtte til at undgå mistrivsel, depression eller misbrug
- ▶ Borgere, der er i risiko for at udvikle mentale sygdom eller er i dårlig trivsel, oplever at blive set og hjulpet tidligt i forløbet, så problemet ikke udvikler sig til sygdom
- ▶ Der udvikles og afprøves nye tilbud, som styrker mental sundhed i samarbejde med borgere og frivillige foreninger. Det kan fx være kurser for par, børnefamilier og pårørende.

En god start på livet

Forskning viser, at helt små børns samspil med deres forældre er afgørende for barnets udvikling, trivsel og sociale kompetencer. Kvaliteten af forældrenes omsorg og kontakt til deres barn har stor betydning for barnets senere selvværd og evne til at mestre livets udfordringer.

(Kirsten Seidenfaden m.fl. i "Den levende familie")

Lighed i sundhed | Udviklingsområde 3

- ▶ Der skal være særligt fokus på at løfte sundheden hos de borgere, der har største sundhedsproblemer, blandt andet stof- eller alkoholmisbrugere, sindslidende, og fattige.

Sundheden er ulige fordelt

I Danmark har der i de sidste 20 år været en stigende ulighed i sundhed – det gælder også for Holbæk Kommune. Uligheden betyder, at der er grupper af borgere, som bliver mere syge, dør tidligere og har dårligere livskvalitet, end resten af befolkningen.

Der er flere forhold, som har betydning for uligheden, fx uddannelsesniveau, indkomst, tilknytning til arbejdsmarkedet, og hvorvidt man har gode familieforhold og indgår i fællesskaber. Nogle borgere oplever desuden særligt vanskelige vilkår i livet eller i opvæksten. Det kan fx handle om misbrug eller omsorgssvigt. På den måde har hele borgerens sociale situation en stor betydning for borgerens sundhed og trivsel.

Særlig opmærksomhed

Vi vil prioritere indsats for de borgere, der har de største sundhedsproblemer – også udsatte borgere skal kunne leve et sundt liv, trods deres udfordringer. Derfor tager vi særligt hånd om de borgere, der har vanskelige livsbetingelser og opvækstvilkår. Vi vil gøre en indsats for at bryde den negative sociale arv, når det gælder usund livsstil, misbrug, dårlig trivsel, omsorgssvigt, lavt uddannelsesniveau, ringe tilknytning til arbejdsmarkedet og kulturelle barrierer.

I Holbæk Kommune er der boligområder, hvor der bor mange sårbare og udsatte borgere. Ud over at leve med disse udfordringer, kan disse borgere have sproglige og/eller kulturelle barrierer i forhold til brugen af sundhedsvæsenet.

Social eller sundhed

Det diskuteres, hvad der er vigtigst, og hvad der skal komme først: Den sundhedsmæssige indsats eller den sociale indsats. Det er historien om hønen eller ægget.

Vi vil fokusere på begge dele, fordi borgeren kan være "samspilsramt" og have problemer med både sundheden og sociale forhold. Dårlig sundhed kan forværre de sociale vilkår og omvendt.

Udsattes brug af sundhedsydelser

Socialt udsatte borgeres forbrug af sundhedsydelser har i mange tilfælde mest karakter af brandslukning frem for regelmæssig og opfølgende behandling. Derfor bliver mindre alvorlige lidelser og sygdomme ofte forværret og får lov at udvikle sig.

Socialt udsatte er alkoholmisbrugere, sindslidende, hjemløse, stofmisbrugere og fattige.

(Rådet for socialt udsatte)

16

(Rådet for socialt udsatte)

Mål for indsatsen

G Sundhedstilstanden skal løftes hos socialt udsatte, psykisk handicappede, og i boligområder med mange udsatte og sårbare borgere

For borgerne betyder det, at:

- ▶ Borgere med lav social, fysisk eller personlig formåen har god og nem adgang til at få gavn af sundhedstilbud og sociale tilbud.
- ▶ Tilbud inden for det sociale, sundhed, idræt og kultur henvender sig også til, og er attraktive for, udsatte og sårbare borgere
- ▶ Børn og unge fra familier uden tradition for idræts- og foreningsliv støttes i og opfordres til deltagelse
- ▶ De mest ressourcetsvage familier og borgere får mest hjælp og støtte.
- ▶ Der er særlige tilbud til de borgere i sociale boligområder, som har sundhedsmæssige udfordringer og/eller dårlig kontakt til sundhedsvæsenet. Det gælder fx etniske grupper.

H Unges tilknytning til arbejdsmarkedet, uddannelsessystemet, og de fællesskaber, som knytter sig hertil, skal sikres

For borgerne betyder det, at:

- ▶ Unge, der er i risiko for at droppe ud af deres uddannelse, opdages tidligt og tilbydes særlig støtte til at gennemføre
- ▶ Unge, der ikke er i arbejde eller uddannelse, eller som er i risiko for misbrugsproblemer og psykisk sårbarhed, opdages tidligt og tilbydes hjælp og støtte.
- ▶ Unge får tilbud om rådgivning i privatøkonomi og støtte til sund levevis

17

Implementering - politikken skal ud at leve

For at få sundhedspolitikken ud at leve i hele kommunen, bliver den fulgt op af en udviklingsplan. Planen vil konkret beskrive, hvad der skal sættes i værk for at realisere sundhedspolitikens mål.

Sundhedsforum

Der er nedsat et Sundhedsforum med deltagere fra relevante kommunale fagområder og eksterne samarbejdspartnere på sundhedsområdet.

Sundhedsforum får opgaven med at lave udviklingsplanen og skal udpege og prioritere de konkrete indsatser. Det gælder også prioritering og implementering af de indsatser, der skal til for at Holbæk Kom-

mune når op på forebyggelsespakkeres grundniveau.

Sundhedsforum skal sikre, at de medarbejdere der er tæt på borgerne, inddrages i at få sundhedspolitikken ud at leve.

Evidens og effekt

Vi skal have mest muligt for "sundhedskronerne". Kommunen skal derfor sikre et højt vidensniveau om sundhedsøkonomi, videnskabelige metoder og evaluering for at understøtte beslutninger om konkrete sundhedsindsatser i kommunens mange enheder.

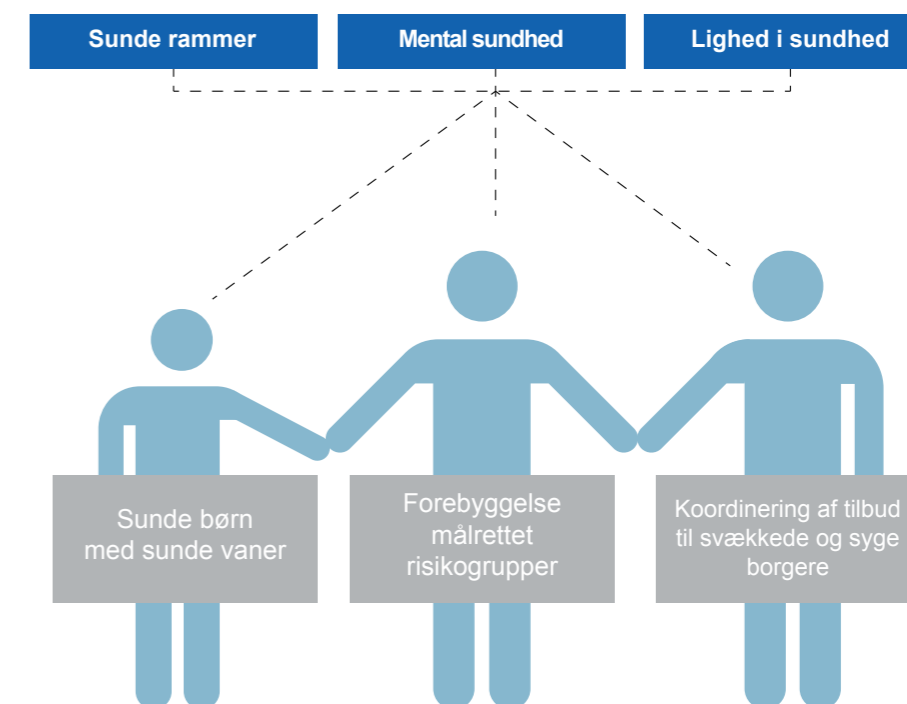
Når nye indsatser sættes i gang på baggrund af sundhedspolitikken, skal det være ud fra viden om den bedst mulige effekt. De forslag til indsatser, som er beskrevet i Sundhedsstyrelsens Forebyggelsespakker, er alle funderet i viden om, hvad der virker. Forebyggelsespakkerne vil indgå som en del af den viden og det fundament, vi baserer vores indsatser på – særligt i arbejdet med at opnå de anbefalede grundniveauer for forebyggelsen.

Udviklingsmål og målgrupper

I byrådets udviklingsstrategi er der sat særligt fokus på Børn og Unge, Risikogrupper

samt Syge og Svækkede borgere. Kombineret med sundhedspolitikens udviklingsmål for Sunde rammer, Mental sundhed og Lighed i sundhed sættes der i udviklingsplanen spot på de indsatser, der rammer i krydsfelterne mellem udviklingsmålene og målgrupperne.

Udviklingsplanen binder Byrådets Udviklingsstrategi sammen med sundhedspolitikken, og de indsatser der skal til i Holbæk Kommune, "når sundheden skal frem".

I Sundhedspolitikken er der udvalgt tre udviklingsområder, som går på tværs af målgrupperne: Børn, risikogrupper samt syge og svækkede borgere

Vi mener, at de bedste og mest effektive mål og indsatser er tværgående. Udviklingsområderne er Holbæk Kommunes "opskrift" på, hvordan vi bedst sætter mål, fokus og retning på sundhedspolitikken.

